

STORTINGET

Representantforslag 165 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski og Audun Lysbakken

Dokument 8:165 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski og Audun Lysbakken om en opptrapping av norske bidrag til internasjonal klimafinansiering

Til Stortinget

Bakgrunn

Parisavtalen forplikter rike land til å bidra til klimafinansiering i utviklingsland for å bidra til målet om globale kutt i klimagassutslippene. Klimafinansieringen skal gå til både klimatilpasning og utslippskutt i utviklingsland. Avtalens artikkel 9 slår fast følgende:

«Developed country Parties shall provide financial resources to assist developing country Parties with respect to both mitigation and adaptation in continuation of their existing obligations under the Convention.»

I beslutningen fra Paris blir målet fra klimatoppmøtet i København i 2009 (COP 15) gjentatt, og enigheten innebærer at de rike landene er forpliktet til å bidra med minst 100 mrd. amerikanske dollar (USD) fra 2020. Innen 2025 skal avtalepartene også bli enige om et nytt kollektivt mål:

«(...) developed countries intend to continue their existing collective mobilization goal through 2025 in the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation; prior to 2025 the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement shall set a new collective quantified goal from a floor of USD 100 billion per year,

taking into account the needs and priorities of developing countries.»

Verden henger imidlertid etter når det gjelder målsettingene fra Paris om klimafinansiering, og spesielt er støtten til klimatilpasning for lav. Ifølge OECD har rike land lagt 78,9 mrd. dollar på bordet i 2018 til formålet. Ifølge den humanitære organisasjonen Oxfam International er det reelle tallet langt lavere, blant annet fordi en så stor andel av midlene er lån. I rapporten Climate Finance Shadow Report 2020 opereres det med et nedre estimat på 19 til 22,5 mrd. USD årlig i 2017–2018.

Uavhengig av hvordan man regner, er det altså en betydelig risiko for at rike land verken når forpliktelsene de selv har satt, eller nivået som står i stil med ansvaret for klimakrisen. For at Norge skal kunne innfri landets forpliktelser i Parisavtalen, er det nødvendig med en opptrapping av klimafinansieringen. Det er behov for en storstilt satsing ut over det bevilgningsnivået man i dag opererer med.

Norges rettmessige andel

Landenes egne målsettinger må øke i løpet av 2020-tallet dersom vi skal klare å kutte klimautslippene og begrense global oppvarming til 1,5 grader. Å beregne ansvaret for enkeltland er utfordrende, men ikke umulig. Stockholm Environment Institute (SEI) har gjennom «Climate Equity Reference Project» (CERP) utviklet et rammeverk for å regne ut enkeltlands rettmessige klimaansvar, både nasjonalt og internasjonalt. Rammeverket tar utgangspunkt i to grunnleggende prinsipper:

1. Land har ulikt ansvar for klimakrisen.
2. Land har ulik kapasitet til å bidra til å løse klimakrisen.

Disse prinsippene har lenge vært styrende for diskusjonen om internasjonal klimafinansiering.

I rapporten *Norway's Fair Share of Meeting the Paris Agreement* har forskere ved SEI regnet på hva Norges rettferdige andel av klimafinansieringen er fram mot 2030, basert på nettopp disse prinsippene. SEI kommer da fram til at Norge har ansvar for å kutte utslipp som langt overgår det man kan kutte nasjonalt. En solid internasjonal innsats er derfor nødvendig. Deres estimat viser at Norge har ansvar for å støtte finansiering av utslippskutt og klimatilpasning med opp til 65 mrd. kroner årlig. Slike estimater sier mye om hvilken størrelsesorden som må til, og hvor langt unna Norge i dag er å ta sitt ansvar.

Fra forpliktelser til handling

Gjennom Klimakur 2030 og Meld. St. 13 (2020–2021) Klimaplan for 2021–2030 har Norge for alvor begynt å skissere veien mot å nå de norske målene for utslippskutt. Like viktig er det at man nå løfter frem et veikart for en opptrapping av klimafinansieringen internasjonalt. En stortingsmelding vil kunne hjemle et overordnet mål for det norske utviklings- og utenrikspolitiske arbeidet i klimakampen. Den vil også kunne hjelpe til med å gå fra abstrakte forpliktelser til konkret handling gjennom å konkretisere tiltak for raskt å trappe opp Norges internasjonale klimainnsats.

Hovedmålet med stortingsmeldingen må derfor være å legge fram en opptrappingsplan og utrede mulige finansieringsløsninger for Norges rettmessige bidrag til klimafinansieringen. Stortingsmeldingen bør drøfte ulike finansieringsløsninger og gjøre rede for eventuelle modeller og løsninger som også kan være aktuelle for andre land, og for norsk deltakelse i det internasjonale klimafinansieringssamarbeid.

I 2020 publiserte Vista Analyse rapporten *How Norway can deliver its fair share of international climate finance* på oppdrag fra Kirkens Nødhjelp, som peker på ulike måter Norge kan skalere opp landets klimafinansiering på. Forslagsstillerne mener det må sees på disse og andre virkemidler i en stortingsmelding.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2022 med en stortingsmelding om norsk klimafinansiering fram mot 2030. Meldingen skal utrede hvordan Norge kan trappe opp sine bidrag til internasjonal klimafinansiering i tråd med landets rettmessige ansvar.

23. mars 2021

Lars Haltbrekken

Kari Elisabeth Kaski

Audun Lysbakken